

Številka: 007-4/2025-1537
Ljubljana, 21. 7. 2025
EVA 2025-1537-0001
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji
SKLEP:
Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja ter ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po skrajšanem postopku.
Barbara Kolenko Helbl GENERALNA SEKRETARKA
Priloga:
- predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja.
Sklep prejmejo:
- Državni zbor Republike Slovenije; - Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu; - Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport; - Ministrstvo za javno upravo; - Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj; - Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo; - Ministrstvo za finance.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
Vlada Republike Slovenije predlaga, da se predlog sprememb in dopolnitev zakona obravnava in sprejme po skrajšanem postopku v skladu s prvim odstavkom 142. člena Poslovnika državnega zbora, ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona, ki ne zahtevajo obsežnejše obravnave.
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
- Matej Arčon, minister

<ul style="list-style-type: none"> - Vesna Humar, državna sekretarka, - Dr. Breda Zalašček, Sektor za Slovence v zamejstvu - Simona Kumar, Kabinet ministra 		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
Zunanji strokovnjaki niso sodelovali pri pripravi gradiva		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
<ul style="list-style-type: none"> - Matej Arčon, minister - Vesna Humar, državna sekretarka, - Dr. Breda Zalašček, Sektor za Slovence v zamejstvu 		
5. Kratak povzetek gradiva:		
<p>S spremembami in dopolnitvami Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja se vzpostavlja pravna podlaga za spodbujanje gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v slovenskem zamejstvu. Slovenci v zamejstvu imajo pomembno vlogo na področju gospodarskega razvoja in predstavljajo pomemben ekonomski potencial, ki deluje kot spodbujevalec meddržavnega sodelovanja in gospodarstva ter pomemben nosilec regionalnega razvoja obmejnih območij. So naravno gospodarsko zaledje Slovenije in predstavljajo močno orodje pri čezmejnem sodelovanju, širitvi slovenskega gospodarstva v sosednje države, privabljanju in usmerjanju tujih naložb v Slovenijo in spodbujanju turistične menjave. Spodbujanje gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah z dodatnimi podporami gospodarskemu razvoju na območjih, kjer ti živijo, prispeva k ohranjanju obstoječih in ustvarjanju novih delovnih mest, izboljšanju infrastrukture in povečanju privlačnosti teh območij ter zagotavljanju perspektive mladim, da se po pridobitvi kakovostne izobrazbe vračajo na ta območja.</p> <p>Na področju regionalnega sodelovanja se s spremembami in dopolnitvami zakona določa organ, pri katerem se zagotavljajo finančna sredstva za izvajanje razvojnih programov in projektov, ki se v skladu s prevzetimi mednarodnimi obveznostmi izvajajo v interesu Slovencev v zamejstvu. Z novelo se uvaja tudi možnost zagotavljanja prostorov za delovanje nevladnih organizacij, ki opravljajo v javnem interesu dejavnost na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu.</p>		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: (Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		
<p>Novela Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja bo imela dodatne finančne posledice na proračun Republike Slovenije zaradi financiranja ukrepov po programu spodbujanja gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah. Predvidena sredstva za izvajanje programa so ocenjena na 2.500.000 EUR letno za nadaljnja štiri leta. Sredstva za izvajanje ukrepov po programu spodbujanja gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v</p>		

slovenskem zamejstvu v skupni višini 2,500.000 EUR na leto se bodo financirala iz proračunske postavke PP 231651 - Regionalno sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu, odprte pri Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport.

Novela bo imela dodatne finančne posledice na proračun Republike Slovenije tudi zaradi izvajanja prevzetih mednarodnih obveznosti na področju regionalnega sodelovanja. Predvidena sredstva za izvajanje so ocenjena na 1.000.000 EUR letno za letošnje in prihodnje leto in jih bo zagotovilo Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport		231651 Regionalno sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu		2.500.000 EUR
Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj	1630-24-9027 Izvajanje Razvojnega programa Muraba	231650 Regionalno sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu	0 EUR	0 EUR
SKUPAJ				2.500.000 EUR
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj	2130-21-9009 Sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu	231650 Regionalno sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu	1.000.000 EUR	1.000.000 EUR
SKUPAJ			1.000.000 EUR	1.000.000 EUR

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,

NE

<ul style="list-style-type: none"> - delovanje občin, - financiranje občin. 	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.) Gradivo ni bilo objavljeno zaradi časovne stiske in kratkih rokov za sprejem sprememb Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja.	
(Če je odgovor DA, navedite: Datum objave	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
<p>Matej Arčon minister</p>	

PRILOGA:

**PREDLOG
EVA 2025-1537-0001**

**ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ODNOSIH REPUBLIKE SLOVENIJE S
SLOVENCI ZUNAJ NJENIH MEJA**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE PREDLOGA ZAKONA

Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (Uradni list RS, št. 43/06, 76/10 in 206/21-ZDUPŠOP; v nadaljnjem besedilu: zakon) ureja odnose Republike Slovenije s Slovenci, ki živijo zunaj njenih meja, in določa pristojnosti, ki jih imajo na tem področju organi Republike Slovenije.

Zakon je bil sprejet aprila 2006 in spremenjen leta 2010, dodatno je bila ena določba zakona spremenjena leta 2021 z Zakonom o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19.

Zakon opredeljuje kot osnovna področja sodelovanja Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja:

- kultura,
- ohranjanje slovenskega jezika in izobraževanje,
- znanost in visoko šolstvo,
- šport in
- gospodarsko ter regionalno sodelovanje.

Gospodarsko in regionalno sodelovanje zakon opredeljuje v 41. do 44. členu. V času od sprejema zakona do danes se je izkazalo, da navedene določbe ne odražajo več dejanskega stanja oziroma so premalo določne in natančne, da bi nudile zadostno pravno podlago za izvajanje spodbujanja gospodarske osnove v slovenskem zamejstvu.

Zaradi navedenih ugotovitev, pravne varnosti in učinkovitosti zakona je treba zakonsko besedilo v delu, ki se nanaša na regionalno in gospodarsko sodelovanje, izboljšati oziroma dopolniti. Pri tem gre za popravke in dopolnitve, s katerimi se opredeljuje spodbujanje gospodarske osnove v slovenskem zamejstvu, ter ob tem tudi zagotavlja ustrezna pravna podlaga za njegovo izvajanje.

Urad na podlagi določb veljavnega zakona zagotavlja finančno podporo za vzdrževanje struktur in izvajanje dejavnosti Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki so je lahko deležni tudi posamezniki, ustanove, društva, organizacije in poslovni subjekti, ki v Republiki Sloveniji delujejo na področju povezovanja in sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Pri tem so najbolj prepoznavne nevladne organizacije z dolgoletno tradicijo, ki imajo status delovanja v

javnem interesu na področju zunanjih zadev in skrbijo za sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu ter pomembno prispevajo k ohranjanju in razvoju slovenskih narodnih skupnosti v zamejstvu in po svetu, obenem pa tudi spodbujajo njihovo povezanost z matično domovino. Zaradi prepoznanega velikega družbenega pomena omenjenih organizacij se za njihovo delovanje zagotavljajo finančna sredstva, kot dodatna podpora njihovem delovanju pa je predvidena zagotovitev prostorov za delovanje v mejah razpoložljivosti ustreznih prostih prostorskih zmogljivosti.

Ena od pomembnih prednostnih izbir Evropske unije je spodbujanje in krepitev čezmejnega regionalnega sodelovanja, ki povezuje območja ob mejah držav članic, da bi ta v medsebojnem sodelovanju reševala skupne izzive in izkoristila razvojne priložnosti. Čezmejno regionalno sodelovanje ima prepoznane pozitivne učinke za sodelujoče regije, vendar se pri njegovem izvajanju pogosto pokažejo pravne ovire, ki izvirajo iz različnosti pravnih sistemov držav, različnih pravnih postopkov, (ne)priznavanja dokumentov in statusov ter s tem upočasnjujejo, otežujejo ali celo preprečujejo uspešno izvedbo projektov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predlaganih sprememb in dopolnitev Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja je opredelitev spodbujanja gospodarske osnove v slovenskem zamejstvu in vzpostavitev pravne podlage za njegovo izvajanje, saj so veljavne določbe podnormirane. Slovenci v zamejstvu imajo pomembno vlogo na področju gospodarskega razvoja in so pomemben ekonomski potencial, ki deluje kot spodbujevalec meddržavnega sodelovanja in gospodarstva ter pomemben nosilec regionalnega razvoja obmejnih območij. So naravno gospodarsko zaledje Slovenije in pomenijo močno orodje pri čezmejnem sodelovanju, širitvi slovenskega gospodarstva v sosednje države, privabljanju in usmerjanju tujih naložb v Slovenijo ter spodbujanju turistične izmenjave. Spodbujanje gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah z dodatnimi podporami gospodarskemu razvoju na območjih, kjer te živijo, prispeva k ohranjanju obstoječih in ustvarjanju novih delovnih mest, izboljšanju infrastrukture, povečanju privlačnosti teh območij ter zagotavljanju obetavnih možnosti mladim, da se po pridobitvi kakovostne izobrazbe vračajo na ta območja. S tem se zagotavlja ohranjanje, krepitev in razvoj slovenske narodne skupnosti.

Z novelo se uvaja tudi možnost zagotavljanja prostorov za delovanje nevladnih organizacij, ki opravljajo v javnem interesu dejavnost na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Z zagotavljanjem prostorov se želita zaradi prepoznane pomembnosti njihovega delovanja za slovenske skupnosti zunaj Republike Slovenije ohraniti in okrepiti obstoj ter dejavnost nevladnih organizacij na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

2.2 Načela

Glede na zastavljene cilje predlog zakona še vedno upošteva načela veljavnega zakona, postavljena v letu 2006.

2.3 Poglavitne rešitve

S spremembami in dopolnitvami se ureja pravna podlaga za pripravo, sprejem in izvajanje programa spodbujanja gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah.

Dodatno se uvaja možnost zagotavljanja prostorov za delovanje nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu, in ukinja Razvojno poslovni svet za Slovence po svetu, ki od sprejema zakona v letu 2006 do danes ni nikoli zaživel, niti ni bila nikoli prepoznana potreba po njegovi ustanovitvi.

Na področju regionalnega sodelovanja se določa organ, pri katerem se zagotavljajo proračunska sredstva za uresničitev prevzetih mednarodnih obveznosti z njegovega delovnega področja, ki se izvajajo v interesu Slovencev v zamejstvu.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Sprememba in dopolnitev zakona bo imela dodatne finančne posledice za proračun Republike Slovenije zaradi izvajanja programa spodbujanja gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah. Na letni ravni bo to v prihodnjem štiriletnem programskem obdobju pomenilo 2,500.000 EUR pri proračunskem uporabniku Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport Republike Slovenije. V letni znesek v višini 2,500.000 eurov so zajeta tudi sredstva v višini 85.000 eurov letno, ki so potrebna za dve dodatni zaposlitvi za izvajanje nalog v zvezi z javnimi razpisi za izvajanje programa spodbujanja gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah, ki se bodo izvajali na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport Republike Slovenije.

Proračunska sredstva za izvedbo prevzetih mednarodnih obveznosti na področju regionalnega sodelovanja zagotavlja Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj Republike Slovenije. Predvidena sredstva za izvajanje so ocenjena na 1.000.000,00 eura za letošnje leto. Enak znesek je predviden tudi za prihodnje leto.

Sprejem novele zakona predvideva dodatne naloge v zvezi z izvajanjem programa spodbujanja gospodarske osnove v slovenskem zamejstvu. Za izvajanje navedenih nalog bo treba dodatno zaposliti dva uslužbenca na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport Republike Slovenije. Sprememba zakona bo vplivala na delovanje javne uprave ali pravosodnih organov.

Sprememba in dopolnitev zakona ne bo pa vplivala na druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena v sprejetem proračunu Republike Slovenije za leti 2025 in 2026. Sredstva v višini 1.000.000 eurov za leto 2025 in v enakem znesku za leto 2026 so zagotovljena pri proračunskem uporabniku Ministrstvu za kohezijo in regionalni razvoj Republike Slovenije, na proračunski postavki 231650 Regionalno sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu in bodo prerezporejena na ustrezen NRP.

Sredstva v višini 2.500.000 eurov za prihodnje leto so zagotovljena pri proračunskem uporabniku Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport Republike Slovenije, na proračunski postavki 231651 – regionalno sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu. V navedenem znesku so zajeta tudi sredstva v višini 85.000 eurov za leto 2026 za dve dodatni zaposlitvi.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Evropska unija (EU)

Zakon ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

Temeljne človekove in tudi manjšinske pravice se varujejo na mednarodni in nacionalni ravni. Viri zaščite pravic v posamezni državi so ustave, zakoni in posebne politike, sprejete na državni in lokalni ravni. Varstvo temeljnih človekovih pravic in posebnih pravic narodnih manjšin je prvenstveno v pristojnosti nacionalnih vlad. V skoraj vsaki od približno dvestotih držav sveta poznajo narodne oziroma etnične manjšine, a je položaj vsake od njih edinstven. Ponekod živijo narodne manjšine v sožitju z večinskim prebivalstvom in s priznanimi določenimi pravicami, drugod se borijo za več pravic znotraj določenega ozemlja ali celo zahtevajo neke vrste avtonomijo.

HRVAŠKA

Zakon o odnosih Republike Hrvaške s Hrvati izven Republike Hrvaške spodbuja povezovanje hrvaških gospodarstvenikov zunaj Republike Hrvaške ter razvija in izvaja razvojne projekte na področjih posebnega državnega pomena, manj razvitih območjih in drugih področjih gospodarskega pomena. Financiranje razvojnih projektov se izvaja iz sredstev Hrvaške banke za obnovo in razvoj ter poslovnih bank, za katere jamči Hrvaška agencija za malo gospodarstvo. Republika Hrvaška v okviru gospodarskega sodelovanja s Hrvati v sosednjih in drugih državah spodbuja čezmejno in regionalno sodelovanje z lastnimi projekti in pomočjo pri prijavljanju na razpise za pridobitev sredstev Evropske unije. V sodelovanju z združenji in gospodarskimi subjekti hrvaških manjšinskih skupnosti Republika Hrvaška zagotavlja financiranje mikrokreditov za družinske kmetije in obrt ter jamstveni sklad za zagotavljanje posojil malim in srednje velikim podjetjem za razvojne projekte v sosednjih državah.

MADŽARSKA

Madžarska ureja pravice pripadnikov madžarske narodne skupnosti zunaj svojih meja v posebni zakonodaji, ob institucionalni podpori in dvostranskem, bilateralnem sodelovanju. Gre za celovit način obravnave, ki zajema kulturno, jezikovno, izobraževalno in gospodarsko podporo. Z nacionalno zakonodajo zagotavlja pripadnikom madžarske narodne skupnosti v tujini ohranjanje narodne identitete, uporabo madžarskega jezika, dostop do madžarskega izobraževanja in kulture ter povezovanja z Madžarsko. Madžari, ki živijo v sosednjih državah, so upravičeni do izobraževanja na Madžarskem, zdravstvenih storitev, kulturnih programov in štipendij. Madžarska z neposrednimi strateškimi naložbami krepi gospodarsko prisotnost madžarske manjšine ter vlaga v razvoj športne in kulturne infrastrukture na območjih, kjer živijo madžarske manjšine.

ITALIJA

Italija zagotavlja pravice italijanskim narodnim manjšinam zunaj svojih meja predvsem na kulturnem in jezikovnem področju s financiranjem italijanskih šol, kulturnih centrov, medijev in drugih ustanov v državah, kjer živijo italijanske manjšine. Zakon o Italijanah v tujini iz leta 2003 zagotavlja italijanskim državljanom in osebam italijanskega porekla, ki živijo v tujini, ohranjanje vezi z Italijo in zastopanje njihovih interesov v predstavnih odborih Italijanov v tujini (Comites) in Generalnega sveta Italijanov v tujini, ki ima posvetovalno vlogo pri italijanski vladi glede politike do Italijanov v tujini. Pravice italijanskih manjšin so dodatno urejene v dvostranskih sporazumih z državami, v katerih živijo italijanske manjšine. Te vključujejo pravico do izobraževanja v italijanskem jeziku, uporabo jezika v javnosti, kulturno avtonomijo in podobno. Italija finančno podpira italijanske narodne skupnosti zunaj svojih meja prek krovne organizacije

italijanskih manjšin za izvajanja kulturnih in gospodarskih projektov. Primeri takih projektov so podpora italijanskim podjetnikom v Istri, razvoj kulturnega turizma z italijansko identiteto in ustanovitev podjetniških inkubatorjev za mlade pripadnike italijanske manjšine.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Sprejem zakona predvideva dodatne naloge v zvezi z javnimi razpisi za izvajanje programa spodbujanja gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah, ki se bodo izvajali na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport Republike Slovenije. Za izvajanje navedenih nalog bo potrebna dodatna zaposlitev dveh uslužbencev na navedenem ministrstvu. Sprememba zakona bo vplivala na delovanje javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Sprejem zakona ne predvideva posledic za okolje s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Zakon ne bo vplival na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona nima posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Predstavitev sprejetega zakona ciljnim skupinam (seminarji, delavnice, spletne predstavitve).

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Drugih pomembnih okoliščin ni.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na portalu E-demokracija:

Pripombe in odgovori:

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki in pravne osebe pri pripravi predloga zakona niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Matej Arčon, minister
- Vesna Humar, državna sekretarka
- dr. Breda Zalašček, Sektor za Slovence v zamejstvu

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (Uradni list RS, št. 43/06, 76/10 in 206/21 – ZDUPŠOP) se v 15. členu sedma alineja spremeni tako, da se glasi:

»– izvajanje finančnih podpor v skladu s tem zakonom;«.

Osmo alinejo se spremeni tako, da se glasi:

»– zagotavljanje prostorov nevladnim organizacijam v Republiki Sloveniji, ki opravljajo dejavnost na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu.«.

2. člen

V IV. poglavju se naslov E. oddelka spremeni tako, da se glasi:

»E. GOSPODARSKO IN REGIONALANO SODELOVANJE TER SPODBUJANJE GOSPODARSKE OSNOVE«.

3. člen

Za 43. členom se dodajo novi, 43.a do 43.e člen, ki se glasijo:

»43.a člen

Financiranje ukrepov za spodbujanje gospodarske osnove Slovencev v zamejstvu, ki prispevajo k ohranjanju, krepitvi in razvoju avtohtone slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu ter njeni prepoznavnosti, izvaja ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v skladu s 43.b do 43.e členom tega zakona.

43.b člen

- (1) Ukrepi za spodbujanje gospodarske osnove Slovencev v zamejstvu iz prejšnjega člena so:
- podpora delovanju gospodarskih organizacij Slovencev v zamejstvu iz 43.c člena tega zakona in njihovim dejavnostim za promocijo gospodarske prepoznavnosti območja slovenskega zamejstva,
 - spodbujanje naložb v gospodarstvo,
 - spodbujanje turistične ponudbe in razvoj lokalnih turističnih produktov,
 - podpora projektom, ki posebej pomembno prispevajo k ohranjanju, krepitvi in razvoju slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu.
- (2) Za izvajanje ukrepov iz prejšnjega odstavka ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, in urad skupaj sprejmeta program, v katerem natančneje opredelita ukrepe iz prejšnjega odstavka in njihovo financiranje. Trajanje programa, ki ni krajše od enega leta in daljše od petih let, se določi v programu.
- (3) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na osrednjem spletnem mestu državne uprave objavi javne razpise za financiranje izvedbe posameznih ukrepov iz prve do tretje alineje prvega odstavka tega člena.

43.c člen

(1) Na javni razpis za izvedbo ukrepov iz prve alineje prvega odstavka prejšnjega člena se lahko prijavi organizacije Slovencev v zamejstvu, ki izpolnjujejo pogoje iz 51. člena tega zakona in katerih namen delovanja je spodbujanje gospodarske osnove iz 43.a člena tega zakona, medsebojno povezovanje in sodelovanje Slovencev v zamejstvu ter njihovo sodelovanje in povezovanje z Republiko Slovenijo (v nadaljnjem besedilu: gospodarske organizacije Slovencev v zamejstvu). Na javni razpis se lahko prijavi gospodarske organizacije Slovencev v zamejstvu, ki delujejo vsaj pet let pred prijavo na javni razpis. Šteje se, da je časovni pogoj delovanja izpolnjen tudi, če ga izpolnjuje večina ustanovnih članov oziroma ustanoviteljev te gospodarske organizacije. Način dokazovanja izpolnjevanja pogojev iz tega odstavka se določi v javnem razpisu.

(2) Za izvedbo javnega razpisa minister, pristojen za gospodarstvo, imenuje komisijo, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, in urada. Komisija pregleda in oceni prejete vloge ter ministru, pristojnemu za gospodarstvo, predlaga prejemnike finančnih sredstev.

(3) Merila za izbor prejemnikov finančnih sredstev se določijo v javnem razpisu, pri čemer mora javni razpis vsebovati vsaj naslednja merila:

- obseg že izvedenih aktivnosti gospodarske organizacije Slovencev v zamejstvu in njenih ustanovnih članov oziroma ustanoviteljev za spodbujanje gospodarske osnove Slovencev v zamejstvu v zadnjih petih letih;
- obdobje delovanja gospodarske organizacije Slovencev v zamejstvu in obdobje delovanja njenih ustanovnih članov oziroma ustanoviteljev na področju spodbujanja gospodarske osnove;
- načrtovane aktivnosti gospodarske organizacije Slovencev v zamejstvu;
- načrtovano sodelovanje z drugimi gospodarskimi organizacijami Slovencev v zamejstvu ali organizacijami v Republiki Sloveniji.

(4) Na podlagi predloga komisije iz drugega odstavka tega člena minister, pristojen za gospodarstvo, izda odločbo o izboru in financiranju gospodarskih organizacij Slovencev v zamejstvu. Medsebojna razmerja med izbranimi gospodarskimi organizacijami Slovencev v zamejstvu in ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, se uredijo s pogodbo za obdobje trajanja programa iz drugega odstavka prejšnjega člena.

43.č člen

(1) Na javni razpis za izvedbo ukrepov iz druge in tretje alineje prvega odstavka 43.b člena tega zakona se lahko prijavi gospodarski subjekti in drugi subjekti javnega ali zasebnega prava s projekti, ki pomembno prispevajo k ohranjanju, krepitvi in razvoju avtohtone slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu ter njeni prepoznavnosti.

(2) Za izvedbo javnega razpisa minister, pristojen za gospodarstvo, imenuje komisijo, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, in urada. Komisija pregleda in oceni prejete vloge ter ministru, pristojnemu za gospodarstvo, predlaga prejemnike finančnih sredstev. Pogoji in merila za izbor projektov se podrobneje določijo z javnim razpisom.

(3) Na podlagi predloga komisije iz prejšnjega odstavka minister, pristojen za gospodarstvo, izda odločbo o izboru in financiranju projektov. Medsebojna razmerja med izbranimi gospodarskimi subjekti in drugi subjekti javnega ali zasebnega prava in ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, se uredijo s pogodbo.

43.d člen

(1) Za izvedbo projektov iz četrte alineje prvega odstavka 43.b člena tega zakona lahko ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, gospodarskim organizacijam Slovencev v zamejstvu, gospodarskim subjektom, katerih ustanovitelji so gospodarske organizacije Slovencev v zamejstvu, ali drugim subjektom javnega in zasebnega prava (v nadaljnjem besedilu: vlagatelji) na podlagi odločbe iz petega odstavka tega člena dodeli sredstva brez javnega razpisa.

(2) Projekti iz prejšnjega odstavka se lahko financirajo, če so s programom iz drugega odstavka 43.b člena tega zakona opredeljeni kot projekti posebnega pomena, ki prispevajo k razvoju gospodarske osnove Slovencev v zamejstvu in posebej pomembno prispevajo k ohranjanju, krepitvi in razvoju avtohtone slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu ter njeni prepoznavnosti. Projekt posebej pomembno prispeva k ohranjanju, krepitvi in razvoju avtohtone slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu, če prispeva k ohranjanju in krepitvi drugih področij delovanja avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah (na primer kultura, ohranjanje slovenskega jezika, izobraževanje, znanost, visoko šolstvo in šport) ali prispeva k zmanjševanju brezposelnosti Slovencev v zamejstvu.

(3) Vlagatelj vloži vlogo za dodelitev finančnih sredstev iz prejšnjega odstavka na ministrstvo, pristojno za gospodarstvo. V vlogi mora vlagatelj podrobno opisati projekt in izkazati izpolnjevanje pogojev iz prejšnjega odstavka.

(4) Vlogo pregleda komisija, ki jo imenuje minister, pristojen za gospodarstvo, in ki jo sestavljajo predstavniki ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, ter urada. Komisija poda mnenje o izpolnjevanju pogojev iz drugega odstavka tega člena.

(5) O dodelitvi finančnih sredstev minister, pristojen za gospodarstvo, odloči z odločbo po prostem preudarku, pri čemer je preudarek omejen na presojo razpoložljivosti proračunskih sredstev in pomembnost vpliva projekta na ohranjanje, krepitev in razvoj avtohtone slovenske narodne skupnosti na območju njegovega izvajanja. Medsebojna razmerja med prejemniki finančnih sredstev in ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, se uredijo s pogodbo.

(6) Skupna vrednost dodeljenih sredstev v skladu s tem členom ne sme preseči 20 odstotkov zagotovljene višine sredstev za izvajanje programa iz drugega odstavka 43.b člena.

43.e člen

Za vprašanja postopka financiranja ukrepov iz 43.b člena tega zakona se uporabljajo določbe zakona, ki ureja javne finance, in na njegovi podlagi izdanih predpisov, ki urejajo postopek in način dodeljevanja sredstev državnega proračuna za izvajanje prednostnih in razvojnih nalog, če ni s tem zakonom drugače določeno.«.

4. člen

44. člen se spremeni tako, da se glasi:

»44. člen

V državnem proračunu se pri organu, pristojnem za regionalni razvoj, zagotavljajo finančna sredstva za izvajanje razvojnih programov in projektov z delovnega področja organa, pristojnega za regionalni razvoj, ki se v skladu s prevzetimi mednarodnimi obveznostmi izvajajo v interesu Slovencev v zamejstvu.«.

5. člen

Naslov V. poglavja se spremeni tako, da se glasi:

»V. IZVAJANJE FINANČNE PODPORE IN ZAGOTAVLJANJE PROSTOROV ZA DELOVANJE«.

6. člen

45. člen se spremeni tako, da se glasi:

»45. člen

(1) S finančno podporo pomaga Republika Slovenija vzdrževati strukture in dejavnosti Slovencev zunaj Republike Slovenije, kar vključuje tudi finančno podporo organizacijam Slovencev izven Republike Slovenije in drugim organizacijam, ki izvajajo dejavnosti, ki so v interesu Slovencev zunaj Republike Slovenije.

(2) S finančno podporo pomaga Republika Slovenija tudi posameznikom in organizacijam, ki v Republiki Sloveniji delujejo na področju povezovanja in sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu.«.

7. člen

50. člen se spremeni tako, da se glasi:

»50. člen

Finančno podporo Republike Slovenije lahko pridobijo Slovenci v zamejstvu, Slovenci po svetu in njihovi potomci ter posamezniki in organizacije iz 45. člena tega zakona.«.

8. člen

Za 57. členom se doda nov, 57.a člen, ki se glasi:

»57.a člen

(1) Nevladni organizaciji s sedežem v Republiki Sloveniji, ki opravlja dejavnost na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu, lahko urad z namenom zagotovitve prostorov, ki jih potrebuje za svoje delovanje, dodeli v brezplačno uporabo nepremično premoženje države z neposredno pogodbo, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- dejavnost nevladne organizacije na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu pomembno prispeva k ohranjanju in razvoju slovenskih narodnih skupnosti v zamejstvu in po svetu;
- nevladna organizacija ima status nevladne organizacije v javnem interesu na področju zunanjih zadev in
- nevladna organizacija deluje na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu vsaj deset let.

(2) Medsebojna razmerja med nevladno organizacijo in uradom se uredijo s pogodbo iz prejšnjega odstavka. Pogodba se sklene za določen čas največ petih let in se lahko podaljšuje z dodatkom k osnovni pogodbi vsakič za določen čas največ petih let, če so izpolnjeni pogoji iz prejšnjega odstavka.

(3) Upravljavec nepremičnega premoženja države iz tega člena je urad.

(4) Za vprašanja brezplačne uporabe nepremičnega premoženja iz tega člena se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja ravnanje s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti, o brezplačni uporabi nepremičnega premoženja države, če ni v tem členu drugače določeno.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

9. člen

Za izvajanje večletnega razvojnega programa za narodnostno mešano obmejno območje v skladu z Uredbo o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Madžarske o sodelovanju pri gospodarskem in družbenem razvoju narodnostno mešanega območja na obeh straneh slovensko-madžarske meje (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 6/22) se v državnem proračunu pri ministrstvu, ki je pristojno za regionalni razvoj, zagotovijo finančna sredstva v višini 1,000.000 eurov za leto 2025 in 1,000.000 eurov za leto 2026.

10. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV:

K 1. členu

S spremembo zakona se z osmo alinejo 15. člena določa naloga urada, da nevladnim organizacijam v Republiki Sloveniji, ki opravljajo naloge na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu, lahko zagotavlja prostore za njihovo delovanje. Zagotavljanje prostorov za delovanje nevladnih organizacij v Republiki Sloveniji, ki opravljajo naloge na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu, posebej ureja novi, 57.a člen zakona.

Predlagano novo besedilo sedme alineje 15. člena zajema vse finančne podpore, ki se izvajajo skladno s tem zakonom in predstavlja terminološko uskladitev z drugimi določbami zakona.

K 2. členu

V IV. poglavju zakona se naslov E. oddelka dopolni z navedbo »spodbujanje gospodarske osnove« ter s tem h gospodarskemu in regionalnemu sodelovanju, ki jih ureja ta oddelek, doda še spodbujanje gospodarske osnove. S spremembo zakona se namreč v navedenem oddelku ureja tudi spodbujanje gospodarske osnove Slovencev v zamejstvu in s tem vzpostavlja pravna podlaga za njegovo izvajanje.

K 3. členu

Z novimi dodanimi določbami od 43.a do 43.e člena se podrobneje urejata načrtovanje in izvajanje ukrepov za spodbujanje gospodarske osnove Slovencev v zamejstvu.

Novi, 43.a člen določa ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, za izvajalca financiranja ukrepov za spodbujanje gospodarske osnove Slovencev v zamejstvu, ki prispevajo k ohranjanju, krepitvi in razvoju avtohtone slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu. Slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu imajo pomembno vlogo na različnih področjih, vključno z gospodarskim razvojem, in so pomemben ekonomski potencial. Delujejo kot spodbujevalec meddržavnega sodelovanja in čezmejnega gospodarstva ter so pomemben nosilec regionalnega razvoja obmejnega območja. Hkrati pomenijo naravno gospodarsko zaledje Slovenije in močno orodje pri širitvi slovenskega gospodarstva v sosednje države, privabljanju ter usmerjanju tujih investicij v Slovenijo in turistični izmenjavi. Namen ukrepov spodbujanja gospodarske osnove slovenskih narodnih skupnosti v slovenskem zamejstvu je krepitev ekonomske moči in konkurenčnosti Slovencev v zamejstvu ter spodbujanje gospodarskega napredka slovenskega zamejskega prostora, slovenske narodne skupnosti pa s svojim razvojem ter čezmejnimi sodelovanjem lahko ob sodelovanju med slovenskim in zamejskim gospodarstvom prispevajo tudi h gospodarski blaginji Slovenije. Dodatna podpora gospodarskemu razvoju v slovenskem zamejstvu prvenstveno prispeva k ohranjanju obstoječih in ustvarjanju novih delovnih mest, izboljšanju infrastrukture in povečanju privlačnosti območij, ki jih poseljuje slovenska narodna skupnost, kar zagotavlja obetavno prihodnost mladim Slovincem iz zamejstva, da se po pridobitvi kakovostne izobrazbe vrnejo na ta območja.

S 43.b členom so naštetih predvideni ukrepi za spodbujanje gospodarske osnove Slovencev v zamejstvu, ki prispevajo k ohranjanju, krepitvi in razvoju avtohtone slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu ter njeni prepoznavnosti, nadalje k medsebojnemu povezovanju in sodelovanju Slovencev v zamejstvu ter njihovem sodelovanju in povezovanju z Republiko Slovenijo. Navedeni so tudi pristojni organi za načrtovanje ter sprejetje programa ukrepov. Ukrepi in njihovo financiranje se natančneje opredelijo s programom. To omogoča, da se pri pripravi vsakokratnega programa lahko upošteva aktualno stanje kot na primer posebnosti slovenskih narodnih skupnosti oziroma območij njihove poselitve, politična in pravna ureditev sosednjih držav, demografska slika, gospodarska razvitost ter načrtujejo ukrepi glede na perspektive razvoja v zamejskih skupnostih. Sredstva za financiranje izvedbe tako oblikovanih ukrepov se dodeljujejo praviloma v javnih razpisih, razen podpore projektom, ki posebej

pomembno prispevajo k ohranjanju, krepitvi in razvoju slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu, za katere je predvidena dodelitev sredstev brez javnega razpisa.

Izvedbo javnega razpisa za sredstva, ki se namenjajo izvajanju ukrepa podpore delovanju gospodarskih organizacij Slovencev v zamejstvu in promocije gospodarske prepoznavnosti slovenskega zamejstva, kjer prebiva avtohtono slovensko prebivalstvo, podrobneje ureja 43.c člen. Z navedenim ukrepom se finančno podpirajo gospodarske organizacije Slovencev v zamejstvu, ki jih 43.c člen tudi opredeli kot organizacije Slovencev v zamejstvu, katerih namen delovanja je spodbujanje gospodarske osnove na območjih, kjer živi slovenska narodna skupnost, in ki izpolnjujejo pogoje iz 51. člena zakona. V času priprave spremembe zakona v vsaki od sosednjih držav deluje gospodarska organizacija, ki združuje Slovence v zamejstvu na področju gospodarstva. Namen in cilj ukrepa podpore delovanju gospodarskih organizacij Slovencev v zamejstvu in promocije gospodarske prepoznavnosti slovenskega zamejstva sta kakovostna in strokovna izvedba programa ter promocija za hitrejši gospodarski in turistični razvoj slovenskega zamejstva. Cilj ukrepa je trajnostno preoblikovanje slovenskega zamejstva v območje, ki bo sposobno izkoristiti primerjalne prednosti, kar je temelj ohranjanja, krepitve in razvoja avtohtone slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu. Razpisovalec sredstev za javni razpis bo ministrstvo, pristojno za gospodarstvo. S programom se bodo podrobneje določili naloge upravičencev in upravičeni stroški za izvedbo ukrepa.

Izvedbo ukrepov spodbujanja naložb v gospodarstvo in turistično ponudbo ter razvoj lokalnih turističnih produktov ureja 43.č člen. Zavedanje o pomenu zagotavljanja pogojev za gospodarski razvoj in zaposlitvenih priložnosti na območjih, kjer živijo slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu, je ključno za ohranjanje njihove vitalnosti in trajnostnega razvoja. Gospodarska aktivnost na območjih poselitve slovenske narodne skupnosti omogoča njenim pripadnikom, da si ustvarijo delovna mesta, ki so osnovni steber ekonomske varnosti, kar omogoča ljudem dostojno življenje in je temelj za ustalitev družin ter krepitev slovenskih skupnosti na teh območjih.

V 43.d členu se ureja izvedba financiranja ukrepa podpore projektom, ki posebej pomembno prispevajo k ohranjanju, krepitvi in razvoju slovenske narodne skupnosti v slovenskem zamejstvu. Za njihovo izvedbo lahko ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, sklene pogodbo z zamejskimi organizacijami oziroma subjekti, katerih ustanovitelji so zamejske organizacije, ali drugimi subjekti javnega in zasebnega prava brez javnega razpisa. Projekti se lahko financirajo v skladu s 43.d členom, če so s programom iz drugega odstavka 43.b člena tega zakona opredeljeni kot projekti posebnega pomena. Projekti morajo izpolnjevati vsaj enega od dveh navedenih pogojev in sicer, da prispevajo tudi k ohranjanju in krepitvi drugih področij delovanja avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah (npr. kultura, ohranjanje slovenskega jezika, izobraževanje, znanost, visoko šolstvo in šport), ali prispevajo k zmanjševanju brezposelnosti Slovencev v zamejstvu. Višina sredstev, ki se lahko dodeli projektom iz 43.d člena brez javnega razpisa, je omejena na 20 odstotkov zagotovljene višine sredstev za izvajanje celotnega programa ukrepov.

Glede postopka financiranja ukrepov po programu iz 43.b člena se subsidiarno uporabljata zakon, ki ureja javne finance, in uredba, ki ureja postopek ter način dodeljevanja sredstev za spodbujanje razvojnih programov in prednostnih nalog države oziroma občine.

K 4. členu

Dosedanje besedilo 44. člena zakona, ki ureja ustanovitev posebnega svetovalnega telesa, imenovanega Razvojno poslovni svet za Slovence po svetu, se nadomesti z besedilom, ki se nanaša na regionalno sodelovanje. Razvojno poslovni svet za Slovence po svetu kot posebno posvetovalno telo ni bil nikoli ustanovljen, prav tako se od sprejema zakona v letu 2006 do danes ni izkazala potreba po njegovi ustanovitvi.

Novo besedilo 44. člena se nanaša na regionalno sodelovanje in določa, da se pri organu, pristojnem za regionalni razvoj, zagotavljajo finančna sredstva za izvajanje prevzetih finančnih obveznosti Republike Slovenije za razvojne programe in projekte, ki izvirajo iz mednarodnih pogodb in spadajo v njegov delokrog ter se izvajajo v korist Slovencev v zamejstvu.

K 5. členu

Naslov V. poglavja zakona se dopolni z navedbo »in zagotavljanje prostorov za delovanje« ter s tem zajame vse oblike podpore, navedene in urejene v tem poglavju. S spremembo in dopolnitvijo zakona se namreč v navedenem poglavju na novo ureja možnost zagotavljanja brezplačne uporabe prostorov, ki so v lasti države in upravljanju urada, za delovanje nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

K 6. členu

Predlog novega besedila 45. člena določa način vzdrževanja struktur in dejavnosti Slovencev zunaj Republike Slovenije. Organizacije, preko katerih Slovenci zunaj Republike Slovenije izvajajo svoje dejavnosti, postajajo vse bolj kompleksne in heterogene v svoji organiziranosti in načinu delovanja, zato se s predlaganim novim besedilom člena sledi navedenim dejanskim spremembam in daje možnost izvajanja finančne podpore organizacijam Slovencev izven Republike Slovenije in drugim organizacijam, ob pogoju, da izvajajo dejavnosti, ki so v interesu Slovencev zunaj Republike Slovenije.

Predlagano novo besedilo drugega odstavka je vsebinsko enako dosedanjemu drugemu odstavku 45. člena in je terminološko usklajeno s prvim odstavkom in preostalimi členi zakona.

K 7. členu

Predlagano novo besedilo 50. člena sledi predlagani spremembi 45. člena in med prejemnike finančnih podpor navaja tudi posameznike in organizacije iz predlaganega novega besedila 45. člena.

K 8. členu

Urad na podlagi določb veljavnega zakona zagotavlja finančno podporo za vzdrževanje struktur in izvajanje dejavnosti Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki so je lahko deležni tudi posamezniki, ustanove, društva, organizacije in poslovni subjekti, ki v Republiki Sloveniji delujejo na področju povezovanja in sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Pri tem so najbolj prepoznavne štiri nevladne organizacije na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu z dolgoletno tradicijo, ki pomembno prispevajo k ohranjanju in razvoju slovenskih narodnih skupnosti v zamejstvu in po svetu. Tri od teh so pridobile tudi status delovanja v javnem interesu na področju zunanjih zadev in podpirajo sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Zaradi prepoznanega velikega družbenega pomena omenjenih organizacij je njihovemu nadaljnjemu nemotenemu delovanju namenjena posebna pozornost, zakonsko pa se ta izkazuje tudi z zagotavljanjem finančne podpore njihovem delovanju.

S spremembami in dopolnitvami zakona se na novo uvaja možnost zagotavljanja brezplačne uporabe prostorov v lasti Republike Slovenije za delovanje nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Predlagani novi, 57.a člen predvideva dodelitev prostorov, ki so v lasti države in katerih upravljevec je urad, v brezplačno uporabo nevladni organizaciji, ki izpolnjuje za to vnaprej predpisane pogoje. Nevladna organizacija mora za samo pridobitev kot tudi celotni čas uporabe

prostorov skupno izpolnjevati vse pogoje, navedene v prvem odstavku predlaganega novega 57.a člena.

Z nevladno organizacijo, ki pridobi v uporabo prostore na podlagi predlaganega 57.a člena, se sklene pogodba o brezplačni uporabi. Pogodba se sklene za določen čas največ petih let. Če nevladna organizacija po poteku pogodbe še vedno izpolnjuje pogoje, zahtevane za pridobitev uporabe prostorov, se pogodba z aneksom lahko podaljša, vendar največ za pet let. Število podaljšanj pogodbe ni omejeno.

Medsebojna razmerja med uradom kot upravljavcem nepremičnega premoženja države in nevladno organizacijo kot uporabnikom se uredijo s pogodbo. Za vprašanja brezplačne uporabe prostorov, ki niso posebej urejena v tem členu, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja ravnanje s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti, o brezplačni uporabi nepremičnega premoženja države kot na primer v zvezi z neupravičeno prejeto koristjo, kritjem obratovalnih stroškov, oddajo prostorov v podjem in odpovednimi razlogi.

K 9. členu

Spremenjeni 44. člen določa, da se pri organu, pristojnem za regionalni razvoj, zagotavljajo finančna sredstva za izvajanje razvojnih programov in projektov z delovnega področja organa, pristojnega za regionalni razvoj, ki se v skladu s prevzetimi mednarodnimi obveznostmi izvajajo v interesu Slovencev v zamejstvu. Predlog prehodne določbe je zakonita podlaga za realizacijo spremenjenega 44. člena za izvedbo financiranja skupnega sklada v skladu z veljavnim Sporazumom med Vlado Republike Slovenije in Vlado Madžarske o sodelovanju pri gospodarskem in družbenem razvoju narodnostno mešanega območja na obeh straneh slovensko-madžarske meje. Vplačilo finančnih sredstev v skupni sklad se izvede ob pogoju vzajemnosti z Vlado Madžarske in v znesku, enakem znesku vplačila Vlade Madžarske, pri tem pa je ta omejen z višino zagotovljenih sredstev.

K 10. členu

Člen določa uveljavitev zakona. Ta začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

15. člen

Urad je pristojen za opravljanje nalog, ki se nanašajo na:

- Slovence v zamejstvu in po svetu;
- njihovo kulturno, prosvetno, gospodarsko in politično in drugo povezovanje z matično državo Republiko Slovenijo;
- informiranje na področju pravne zaščite;
- informiranje, svetovanje in pomoč posameznikom ter organizacijam Slovencev v zamejstvu in po svetu;
- spremljanje in usklajevanje dejavnosti ministrstev na področju sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu;
- oblikovanje in izvajanje državne politike do Slovencev v zamejstvu in po svetu;
- izvajanje in načrtovanje finančnih podpor Republike Slovenije Slovincem v zamejstvu in po svetu;
- izvajanje in načrtovanje finančne podpore organizacijam civilne družbe v Sloveniji za sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu ter na nadzor porabe javnih sredstev v teh organizacijah.

E. GOSPODARSKO IN REGIONALNO SODELOVANJE

44. člen

(1) Vlada Republike Slovenije ima za področje gospodarskega sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu posebno svetovalno telo, imenovano Razvojni poslovni svet za Slovence po svetu (v nadaljnjem besedilu: razvojni svet).

(2) Razvojni svet opravlja naslednje naloge:

- sprejema smernice in priporočila za gospodarsko sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu;
- skrbi za spodbujanje gospodarskega sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu;
- obravnava, daje pobude in vrednoti predloge dokumentov iz 42. člena tega zakona z vidika gospodarskega sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

(3) Sestavo, organizacijo in način opravljanja nalog razvojnega sveta določi Vlada Republike Slovenije.

V. IZVAJANJE FINANČNE PODPORE

45. člen

(1) S finančno podporo pomaga Republika Slovenija vzdrževati strukture in dejavnosti Slovencev zunaj Republike Slovenije.

(2) Finančne podpore so lahko deležni tudi posamezniki, ustanove, društva, organizacije in poslovni subjekti, ki v Republiki Sloveniji delujejo na področju povezovanja in sodelovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

50. člen

Možnost za pridobitev finančnih podpor iz Republike Slovenije imajo vsi Slovenci v zamejstvu, zdomci, izseljenci in njihovi potomci, kakor tudi vse njihove organizacije.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada Republike Slovenije predlaga, da se predlog sprememb in dopolnitev zakona obravnava in sprejme po skrajšanem postopku v skladu s prvim odstavkom 142. člena Poslovnika državnega zbora, ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona, ki ne zahtevajo obsežnejše obravnave.

VI. PRILOGE

/